

Млинівський державний технологічно-економічний коледж

Інструкційна картка Навчальна практика № 12.

Дисципліна: Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин.

Вид заняття: навчальна практика, самостійна робота.

Тривалість заняття: 270 хв.

Тема: Особливості проведення диспансеризації коней, свиней.

Мета заняття: Навчити проводити диспансеризацію коней, свиней, овець, хутрових звірів. Брати кров, сечу від тварин контрольних груп для лабораторних досліджень; проводити аналіз одержаних даних.

Методи: самостійна робота.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: тварини, диспансерні картки, зівники різні, перкусійні молоточки і плесиметри, фонендоскопи, стетофонендоскопи, термометри, голки, пробірки, мірні циліндри, спирт, вата, мило, рукавички, рушники.

Література (основна та додаткова):

1. Судаков М.О., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин: Практикум. – К.: Вища школа, 1995. – 206 с. (стор. 201–204)
2. Судаков М.О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин / За ред. М.О. Судакова. - К.: Мета, 2002. – 352 с. (стор. 99–100)
3. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин / За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч. 1 – 376 с. (стор. 12–17)

Самостійна робота

Зміст, послідовність виконання завдань.

Завдання 1. Організувати проведення диспансеризації коней і свиней на фермі (дані клінічного огляду занести в картку диспансеризації).

Методичні вказівки

Диспансеризація – це система планових діагностичних і економічно ефективних лікувально-профілактичних заходів. Основна мета диспансеризації полягає в збереженні здоров'я тварин, підвищенні продуктивності їх і створенні міцних, резистентних і високопродуктивних стад.

Диспансеризацію тварин проводять ветеринарні спеціалісти господарств, державної ветеринарної мережі з участю зооінженерів, завідуючих фермами, начальників дільниць промислових тваринницьких комплексів, бригадирів. Диспансерне обстеження тварин слід проводити не менш як два рази на рік. Диспансеризація не виключає систематичного ветеринарного нагляду за станом здоров'я тварин.

Диспансеризацію включають у план роботи ветеринарної служби господарства, ветеринарної дільниці, дільничної ветеринарної лікарні, районної та обласної станцій по боротьбі з хворобами тварин і ветеринарних лабораторій. Складається диспансеризація з трьох етапів роботи – діагностичного, терапевтичного і профілактичного.

На *діагностичному* етапі визначають умови годівлі й утримання тварин, їх продуктивність, рівень і характер обміну речовин, виявляють симптоми й синдроми захворювань, проводячи поголовне клінічне обстеження тварин і вибіркове лабораторне дослідження. За результатами клініко-лабораторних досліджень тварин ділять на три групи: клінічно здорові, клінічно здорові з порушеним обміном речовин, або без симптомів патології обміну, клінічно хворі з вираженими симптомами захворювань.

На *терапевтичному етапі* диспансеризації проводять групову терапію, методи й засоби якої визначаються рівнем культури тваринництва, технологією приготування кормів, наявністю природних ресурсів.

При порушенні обміну речовин застосовують коригуючу групову терапію, яку здійснюють з урахуванням дефіциту або надлишку в кормах, раціонах і організмах тварин поживних речовин, мінеральних солей вітамінів і провітамінів.

Якщо має місце дефіцит білка, в раціон вводять концентровані корми, сіно бобових трав (конюшинне, люцернове тощо), трав'яне борошно, білкові гідролізати, мікроелементи. При цьому слід стежити за цукрово-протеїновим відношенням раціонів, яке повинно бути в межах 0,8 - 1,2.

Якщо в раціоні виявляється дефіцит вуглеводів, добавляють коренеплоди (з урахуванням цукрово-протеїнового відношення) і мікроелементи.

Для групової профілактики й терапії мінерально-вітамінної нестачі треба контролювати якість заготівлі кормів – сіна, сінажу, силосу, сінного і трав'яного борошна. У раціон включають траву, трав'яне борошно, вітамінне сіно, сінаж, силос високої якості, кухонну сіль, кальцієво-фосфорні, магнієві й мікроелементні підкормки. При недостатній кількості або відсутності в господарствах вітамінних кормів роблять масову вітамінізацію тварин внутрішньом'язовим або підшкірним введенням концентратів вітамінів. Застосовують ультрафіолетове опромінення тварин.

Диспансерна картка тварини

Назва господарства _____

_____ район _____ область

Кличка _____ інвентарний номер _____ рік народження _____

вид _____ жива маса _____ стать _____ порода _____

масть _____ удій за лактацію _____ добовий удій _____ жирність _____

Дата	Вгодо-	Будова	Т	П	Д	Виявлені	Діагноз
------	--------	--------	---	---	---	----------	---------

дослідження	ваність	тіла				відхилення	

На *профілактичному етапі* диспансеризації проводять групову профілактику, для чого необхідно створити повноцінну кормову базу, яка відповідала б особливостям обміну речовин і рівню продуктивності тварин. Слід також забезпечити відповідність фізіологічних параметрів організму тварин гігієнічним умовам утримання і господарського використання їх.

На терапевтичному й профілактичному етапах диспансеризації проводять не тільки загальну (групову), а й часткову (індивідуальну) терапію і профілактику виявлених внутрішніх незаразних хвороб тварин.

Завдання 2. Провести взяття крові, сечі, молока від тварин контрольних груп для лабораторних досліджень.

Методичні вказівки

Невелику кількість крові, необхідну для морфологічного дослідження і виготовлення мазків на піроплазмідози, одержують у сільськогосподарських і домашніх тварин із кровоносних судин зовнішньої та внутрішньої поверхні вуха. Якщо кров беруть для морфологічного дослідження, то перші 2–3 краплі видаляють ватним тампоном, а для діагностики піроплазмідозів мазки готують з першої краплі, що з'явилася.

Велику кількість крові у великої рогатої худоби, одержують з яремної вени, молочної вени, із судин хвоста.

Для одержання сироватки кров беруть у чисту суху пробірку або інший посуд і ставлять у темне місце. Якщо ретракція не настала, тонкою скляною паличкою відокремлюють згусток від стінки пробірки. Для одержання плазми необхідно запобігти зсіданню крові. З цією метою до неї додають антикоагулянти. Потім кров центрифугують 10–15 хв при 3000 або 20–30 хв при 1500 оборотів за хвилину.

Для підрахунку еритроцитів стабілізовану кров можна зберігати в холодильнику при +4 °С протягом трьох діб, для підрахунку лейкоцитів і приготування мазків – не більше 24 год.

Сечу одержують при природному сечовиділенні. Акт сечовиділення можна викликати масажем у самців препуцію, у самок шкіри нижче соромітних губ. У великих тварин застосовують, крім того, масаж сечового міхура через пряму кишку. При хворобах статевих органів, а також для бактеріологічних досліджень сечу одержують із сечового міхура за допомогою катетера (протипоказанням для катетеризації є гнійне запалення сечовивідного каналу).

Для аналізів беруть близько 200 мл сечі, краще вранці. Одержання проб натще важливе тому, що за ніч нагромаджуються продукти метаболізму, які менше пов'язані з годівлею та іншими зовнішніми факторами. При необхідності збирають і досліджують сечу протягом доби чи іншого проміжку часу. Тоді її

збирають у сечоприймальники, які кріплять до тварин.

Якщо неможливо дослідити сечу зараз після взяття, то її зберігають закритою протягом 1,5 год у холодильнику або термосі з льодом. Використання консервуючих речовин небажане, але воно допускається, якщо необхідно транспортувати сечу із господарств у лабораторію. Із консервантів використовують: тимол (один кристалик на 100–150 мл сечі), толуол (покривають тонким шаром поверхню сечі), 40 % формальдегід (дві краплі на 25 мл сечі). Зберігання сечі тривалий час при кімнатній температурі призводить до розвитку в пробах мікрофлори, грибів, що змінює рН, руйнує лейкоцити та циліндри. При необхідності сечу можна зберігати замороженою.

Завдання 3. Провести аналіз результатів лабораторного дослідження крові, сечі, молока. Зробити висновок.

Методичні вказівки Результати лабораторного дослідження

Дата дослідження	Кров									
	еритроцити	гемоглобін	лейкоцити	кальцій	фосфор	каротин	заг. білок	лужний резерв	кетонів тіла	цукор
	4,5-7,5 Т/л	108-120 г/л	6,6-9,5 Г/л				72,5-86,0 г/л	50-65 об'ємних % CO ₂		2,2-3,3 ммоль/л

Сеча				Молоко				Висновок (діагноз)
відносна густина	білок	цукор	кетонів тіла	кислотність	кетонів тіла	жирність	проба на мастит	
1,025-1,050	–	–	–		–	3,2-4,0 %	від'ємна	

Висновок.

Після виконання завдань студенти повинні

- Знати:** Методику проведення диспансеризації коней і свиней на фермі. Способи взяття крові, сечі, молока від тварин контрольних груп для лабораторних досліджень. Методику проведення аналізу одержаних даних; форму диспансерної картки.
- Вміти:** Проводити диспансеризацію коней і свиней на фермі. Брати кров, сечу, молоко від тварин контрольних груп для лабораторних досліджень. Проводити аналіз одержаних даних.

Завдання додому

- Л. 1. С. 201–204.
- Л. 2. С. 99–100.
- Л. 3. С. 12–17